

27. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(1. Tim. 5: 22 – 6: 11a)

”Poikani Timoteus, harkitse kätten päällepanemista tarkoin, jotta et joutuisi osalliseksi toisten synteihin. Säilytä itsesi puhtaana. Älä enää juo pelkkää vettä, vaan käytä vatsasi ja toistuvien vaivojesi vuoksi vähän viiniäkin. Joidenkin ihmisten synnit ovat kaikkien nähtävissä ja saavat tuomionsa aikaisemmin, toisten vasta myöhemmin. Samoin toiset hyvät teot ovat näkyvissä, mutta nekkään, jotka eivät näy, eivät voi pysyä salassa. Orjan asemassa olevien tulee osoittaa isännilleen kaikkea kunnioitusta, jotteivät Jumalan nimi ja meidän opetuksemme joutuisi huonoon huutoon Ei orjien pidä osoittaa uskoville isännilleen vähäisempää kunnioitusta sen vuoksi, että he ovat uskonveljiä. Heidän on päinvastoin oltava sitäkin alttiimpia palvelemaan, koska nämä tekevät hyvää ja ovat uskovia ja rakkaita veljiä. Kaikkea tätä opeta ja tähdennä. Se, joka opettaa toisin eikä seuraa Herramme Jeesuksen Kristuksen terveellisiä sanoja ja uskomme mukaista oppia, on pöyhkeä eikä ymmärrä mitään. Hänellä vain on kiihkeä halu väitellä ja kiistellä. Sellaisesta syntyy kateutta, riitaa, herjauksia, ilkeitä epäluuloja ja alituista kinastelua sellaisten ihmisten kesken, jotka ovat menettäneet järkensä ja kadottaneet totuuden ja pitävät uskontoa vain tulolähteenä. Suuri rikkauden lähde usko kyllä onkin, kun tyydymme siihen mitä meillä on. Emme me ole tuoneet mitään mukamme maailmaan emmekä voi viedä mitään täältä pois. Kun meillä on ruoka ja vaatteet, saamme olla tyytyväisiä. Ne, jotka tahtovat rikastua, joutuvat kiusaukseen ja lankeavat ansaan, monenlaisten järjettömien ja vahingollisten halujen valtaan, jotka syöksevät ihmiset tuhoon ja perikatoon. Rahanhimo on kaiken pahan alkujuuri. Rahaa havitellessaan monet ovat eksyneet pois uskosta ja tuottaneet itselleen monenlaista kärsimystä. Mutta sinä, Jumalan ihminen, karta kaikkea tätä!”

Pappeuteen vihkimisen ei tule tapahtua kevyesti: ”Harkitse kätten päällepanemista tarkoin”. Vanhempi suomennos kertoo saman asian hieman toisella tavoin: ”Älä ole liian kerkeä panemaan käsiäsi kenenkään päälle”. Lukuisissa käännöksissä eri kielille on asia käännetty niin, että niissä huomio on kiireessä tapahtuvan vihkimisen välttäminen. Paavali kirjeissään Timoteukselle viittasi kahteen kertaan Timoteuksen omasta vihkimyksestä (1. Tim. 4: 14; 2. Tim. 1: 6). Väärät opettajat pitivät ”puhtautta” erityisenä hyveenä ja edustivat äärimmäistä asketismia. Paavali kehottaa Timoteusta ”pitämään itsensä puhtaana”, mutta samalla esittää, että Timoteus ”vatsan ja toistuvien vaivojen vuoksi käyttäisi vähän viiniäkin”. Puhtaus ei siis ole äärimmäistä asketismia.

Kirjoittaessaan ihmisten synneistä ja hyvistä teoista, jotka ovat näkyvissä tai näkymättömissä, Paavalilla on mielessään ne henkilöt, jotka ovat ehdolla pappeuteen vihkimiseen.

Sitten Paavali siirtyy käsittelemään orjien suhdetta isäntiinsä. Orjien on osoitettava isännilleen kunnioitusta. Jos kristitty orja ei osoita kunnioitusta, niin ”Jumalan nimi ja meidän opetuksemme joutuisi huonoon huutoon”, siis panettelun kohteeksi. Taustalla tässä on profeetta Jesajan kirjan teksti (Jes. 52: 5), jossa Jesaja kertoo Jumalan nimen pilkkaamisesta, tämän kohdan Paavali oli lainannut myös Roomalaiskirjeeseen (Room. 2: 24). Nyt Paavali lisäsi tähän lainaukseen ”meidän opetuksemme”. Suurin osa orjien isännistä oli pakanoita, mutta oli myös kristittyjä, jotka omistivat orjia. Orjien tuli toimia isäntänsä tahdon mukaisesti (Tit. 2: 9 – 10). ”Kaikkea tätä opeta ja tähdennä.” Suomalaisen lukijan on hyvä muistaa, että Rooman valtakunnassa orjilla oli paljon parempi asema kuin esimerkiksi mustilla orjilla Yhdysvalloissa. Paavali ei pyrkinyt poistamaan orjuutta, sillä orjuus ei vaikuttanut ihmisten pelastumiseen.

Seuraavaksi Paavali käsittelee väärrien opettajien opetuksen vaikutusta. Tässä jaksossa Paavalin kielenkäyttö muistuttaa filosofien kielenkäyttöä, kun he arvostelivat vastustajiaan. Tämä tulee esille erityisesti siinä kohdassa, kun Paavali arvostelee sitä opetusta, jota hänen vastustajansa antoivat saadakseen itselleen taloudellista etua ja samalla kadottivat totuuden.

Opetuksen tulee seurata Kristuksen ja uskon mukaista oppia (vrt. Tit. 1: 13; 2: 1). ”Eikä ymmärrä mitään” sisältää jälleen ajatuksen filosofeilta. Kysymyksessä on filosofian tärkein asia: mitä voidaan tietää (epistemologia), mikä on totta? Paavali kumoo vastustajansa todeten, että he eivät tiedä mitään. Paavali luettelee tällaisen väärän opetuksen seurauksia: kateus, riita, herjaukset, epäluulot, kinastelu. Tällaiset opettajat ”pitävät uskontoa vain tulolähteenä”.

Usko on kyllä suuri rikkaus, mutta se ei tarkoita rahaa. Tullessamme maailmaan emme tuoneet mitään mukamme, lähtiessämme täältä emme voi viedä mitään mukamme. Ruoka ja vaatteet riittävät tyytyväisyyteen. Paavalin tekstiä lukiessa kannattaa muistaa olosuhteet. Paavali on yksinkertaistanut sanomansa. Etelän lämmössä asunnon tuomalla suojalla ei ole sitä merkitystä, kuin sillä on Pohjolan talvessa.

Jakeen 6 sana ”tyydymme” ja jakeen 8 sana ”tyytyväisiä” Paavali on lainannut stoalaisesta filosofiasta. Stoalaisuudessa ihminen ”omavaraisesti” (sisäinen riippumattomuus, keskittyminen siihen, mihin itse voi vaikuttaa), joka on kyseisen sanan tarkempi suomennos, tavoitteli hyveitä. Paavali yhdistää uskon omavaraisuuteen. Mitään mut ihminen ei tarvitse

Ihmiset, jotka seurakunnassa toimivat vain rahan tähden, joutuvat kiusaukseen, vahingollisten halujen ansaan. Tämä johtaa ihmisen perikatoon. Tällainen ihminen ei näe todellista, hengellistä rikkautta, pelastusta. ”Rahanhimo on kaiken pahan alkujuuri”, raha sinänsä ei ole paha, vaan himo siihen. Edeltävään opetukseen viitaten Paavali kehottaa: ”ihminen, karta kaikkea tätä! Pyri nuhteettomaan elämään, hurskauteen ja uskoon, pyri rakkauteen, kestävyYTEEN ja lempeyteen”.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 18: 15 – 17, 26 – 30)

”Siihen aikaan Jeesuksen luo tuotiin pieniä lapsia, jotta hän koskisi heihin. Tämän nähdessään opetuslapset moittivat tuojia, mutta Jeesus kutsui lapset luokseen ja sanoi: ”Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.” ”Kuka sitten voi pelastua?” kysyivät kuulijat. Jeesus vastasi: ”Mikä ihmiselle on mahdotonta, se on mahdollista Jumalalle.” ”Entä me?” kysyi silloin Pietari. ”Me olemme luopuneet kaikesta, mitä meillä oli, ja seuranneet sinua.” Jeesus sanoi heille: ”Totisesti, kuka ikinä Jumalan valtakunnan tähden on luopunut kodistaan, vaimostaan tai veljistään, vanhemmistaan tai lapsistaan, hän saa jo tässä ajassa moninkertaisesti takaisin, ja tulevassa maailmassa ikuisen elämän.”

Sama teksti löytyy Matteukselta (Matt. 19: 13 – 15, 27 – 30) ja Markukselta (Mark. 10: 13 – 16, 27 – 30).

Tekstin suomennos voi olla yhden sanan kohdalla hieman epätarkka. ”Jeesuksen luo tuotiin myös pieniä lapsia.” Sana, joka on suomennettu ”pieni lapsi” tarkoittaa alunperin sikiötä. Oikeampi suomennos on ”aivan pieni lapsi” (imeväinen, vauva?).

Jeesus tuo tässä esille tärkeän asian. Hän osoittaa, että emme saa toimia omien ennakkoodotuksiemme mukaisesti. Opetuslapset pitivät Jeesusta suurena opettajana. Tällaista opettajaa ei saanut häiritä ilman hyvää syytä. Opetuslapset eivät ymmärtäneet, mitä tekemistä lapsilla olisi heidän opettajansa kanssa. Jeesus osoittaa, että meidän asenteemme muihin tuli olla avoin ja nöyrä. Emme saa torjua ketään pois Jumalan yhteydestä.

Luukas esitti lapsen jo aikaisemmin (Luuk. 9: 46 – 48) esimerkkinä siitä, kuka on suurin Jumalan valtakunnassa. Hieman myöhemmin (Luuk. 10: 21) hän ylistää Isää siitä, että Jumalan valtakunta on

ilmoitettu lapsenmielisille. Nyt lapsi tuodaan esimerkiksi muille toisesta näkökulmasta. Jumalaa tulee lähestyä lapsen tavoin: oma-aloitteisesti, luottamuksella, uskolla, ihmetellen, ilman omia ansioita. Tämä on vastakohta fariseusten ylpeälle asenteelle. Ihmisten tulee nöyränä lähestyä Jumalaa. Poiketan Matteuksesta ja Markuksesta Luukas ei tässä mainitse Jeesuksen siunanneen lapsia.

Jos ihminen ei lähene Jumalaa lapsen tavoin, niin hän epäilee kaikkea. Hän tuo omat ennakkoodotuksensa mukanaan, eikä hyväksy sitä, mitä hän kohtaa. Tämä johtaa siihen, että ihminen ei lopulta pääsekään Jumalan valtakuntaan. Jumalan valtakunnassa eivät päde ne ajatusmallit, jotka ovat olemassa maallisessa maailmassa. Jeesus totesi, että Jumalan valtakunta on otettava vastaan, niin kuin lapsi sen vastaanottaa. Jumalan valtakunta on lahja meille, sitä ei saada jollain maallisella asemalla.

Ylösousemisensa jälkeen kohdatessaan opetuslapsensa Tiberiaanjärvellä Jeesus kysyi heiltä: ”Lapset, onko teillä mitään syötävää?” (Joh. 21: 5) Nykyinen käännös ”miehet” on väärä. Opetuslapset ovat Jeesukselle lapsia, siis kelpollisia Jumalan valtakuntaan. Sama lapsena oleminen koskee kaikkia niitä, jotka uskovat Häneen Jumalan Poikana.

Tekstimme ei sisällä kertomusta korkeassa asemassa olevasta miehestä, joka kysyi, miten ihminen voi periä taivasten valtakunnan (Luuk. 18: 18 – 27). Me kuitenkin luemme siitä kertomuksesta aivan lopun, sillä kysymys ”Kuka sitten voi pelastua” viittaa sekä lapsena olemiseen että rikkaan miehen kysymykseensä saamaan vastaukseen. Kysymyksen taustalla on sekä yhteisön että uskonnon sisältämä ajatus, että Jumalan siunaus näkyy ihmisen asemassa ja omistuksissa.

”Mikä ihmiselle on mahdotonta” tarkoittaa tässä maallista ihmistä, joka etsii maallista hyvyttä, rikkautta ja nautintoa. Tällaiselle ihmiselle pelastuminen ei ole mahdollista, häneltä puuttuu Jumalan ja lähimmäisen rakastaminen. Mutta Jumala voi muuttaa tilanteen, jos ihminen sen hyväksyy. Tällöin ihminen tekee muutoksen ajattelussaan (katumus) ja Jumalalta apua pyytäen suuntautuu kohti Häntä. Tällöin ihminen myös rakastaa lähimmäisiään ja jakaa elämänsä (rikkautensa) köyhien kanssa.

”On mahdollista Jumalalle” osoittaa, että kaikkien pelastus on Jumalalle mahdollista. Pelastuksen mahdollistaa Jumalan armo. Sen varsinainen toteutus oli Kristuksen kuolema ristillä. Ihmisten kysymys osoittaa, etteivät he ymmärtäneet Messiaan (Ihmisen Pojan) todellista tehtävää.

Vanhassa testamentissa useissa kohdissa osoitetaan, että Jumalalle kaikki on mahdollista. Hedelmätön Saara tulee synnyttämään pojan (1. Moos. 18: 14). Vanhurskas Job ymmärtää, että Jumalalle kaikki

on mahdollista (Job: 42: 2). Profeetta Jeremia todistaa tästä (Jer. 32: 17). Uuden testamentin puolelta esimerkkinä on hedelmätön Elisabet, joka kantaa poikalasta (Luuk. 1: 36 – 37).

Sitten Pietari kysyy opetuslasten kohtalosta todeten, että ”Me olemme luopuneet kaikesta, mitä meillä oli” (Luuk. 5: 1 - 11). Samaa sanaa käytetään Ap.t. 4: 34, kun kuvataan, miten uskovaiset alkuseurakunnassa möivät omistuksensa ja ”luovuttivat kauppasumman apostolien haltuun”. Jeesus vahvistaa luopumisen oikeaksi toimintatavaksi. Käytännön tasolla osoitettu rakkaus (auttaminen) ja toimiminen Jumalan valtakunnan hyväksi antaa ”tulevassa maailmassa iankaikkisen elämän”. Tämä on pelastus.